

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben hához hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvége és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Hirdetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 3.

Államsegély.

E lap hasábjain már volt szó azon rendkívül siralmas anyagi helyzetről, a melyben a gör. kath. román papság van, többször esett szó már azon mizériákról, melyekkel a gör. kath. papságnak meg kell küldenie.

Pár évvel ezelőtt tételt ugyan kísérlet a kath. papság anyagi helyzetének a javítására, a mit a kongrua rendezéssel véltek elérni. Ismeretes e dolog azonban, miszerint a két szertartású kath. papságnak a kongruája mai napig sem lett rendezve és minden ez irányban megindult mozgalom szép csendesen elaludt, a napirendről lekerült. Így aztán maradt minden, amint volt régen. Az az mégsem... A szabadelvű kormány kultuszminisztere látva és ismerve siralmas anyagi helyzetünket, elrendelte a görög kath. papok évi jövedelmének az összeírását, kimutatását és kegyeskedett évi fizetésünket 600 mond hatszáz forintra kiegészíteni. Így kapunk mi gör. kath. papok »államsegély« és nem fizetés kiegészítés czímen bizonyos összeget az állam budzsétjéből.

Hogy ma, a XX-ik században hogyan tud megélni egy családos apa ötöd-hatodmagával 600 forintból, hogy miként

tudja ezen fizetésből gyermekeit neveltetni, hogy miként lehetséges ebből a fizetésből tisztességesen ruházkodni és papi állásához mérten a társadalomban megjelenni, hogy miként lehet ebből a kis fizetésből még valamit félre is tenni, azt azok, kik ezen helyzetet nem ismerik, elképzelni nem tudják és felfogni ezt nem képesek. Azt csak mi tudjuk és érezzük gör. kath. papok, kik ezen anyagi mizériákkal küzdünk és kikre aztán pompásan rá illik a cím: diplomás proletárok.

Igy állunk anyagilag mi gör. kath. papok az Urnak 1906. esztendejében. Ilyen mizériákkal kell nekünk gör. kath. papoknak megküzdeni, kik 8 osztályt, érettséget és négy évi theologiai kursust végeztünk. Valóban nagy lelkierővel kell rendeznie annak a gör. kath. papnak, aki ilyen anyagi szituációk között él, el nem parasztosodik, el nem züllik és tönkre nem megy anyagilag, mint erkölcsileg. A nagyvárad városi tisztviselőknél a fizetését most rendezik és egy napidijas dijnoknak a fizetését 1200 koronában állapították meg. Nem irigylem az anyagi helyzetét. Nagyon is megérdemli, nagyon is ráfér ez a fizetés. De fölötte különösnek találom, hogy akkor, mikor egy dijnok, aki alig rendelkezik 4 gimnázialis osztálylyal 600 forint évi fizetést kap, ugyanakkor egy magasabb,

felsőbb iskolákat végzett gör. kath. pap, akinek a képzettsége felér egy járásbírónak a képzettségével, ugyanolyan fizetési rangfokozatba essék, mint egy városi dijnok. Ezért tanult az a gör. kath. pap 16 évig, ezért tett le egy csomó vizsgát, ezért szerzett magának theologiai abszolutoriumot, hogy egy városi dijnokkal legyen egy rangfokozatba klasszifikálva. Csodálkozhatik-e aztán valaki, ha ez a szegény gör. kath. pap nem látván semmi mentő horgonyt anyagi helyzetének a javítására napról-napra sülyedni fog? De ez még mind hagyján. Azonban minő szolgálatokat, áldozatokat kell, hogy hozzon az a gör. kath. pap, hogy megkapja a kormánytól azt az államsegélyt, azt a kegydíjat, azt az alamizsnát. Az a napidijas dijnok megfogja kapni a 600 forintot egyszer és mindenkorra, havonként, vagy évnegyedenként, ez mellékes. Nem úgy ám a gör. kath. pap. Ő csak akkor kapja meg az államsegélyt, ha ezen jegyző urnak úgy tetszik. Hiába csodálkozunk ezen, ez így van.

Mert, hogy is történik az államsegély kiutalása? Hát egyszerűen úgy, hogy a megyés püspök minden évben felterjeszti a kultuszminiszterhez azoknak a papoknak a névsorát, kik az államsegélyre rászorulnak és egyszersmint pontosan jelzi azt is, hogy ki-ki mennyi államsegélyben részesüljön. A kultuszminiszter

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy francia folyóirat képviselője a szentatyánál.

Franciaiából* fordította: Dr Némethy Gyula.

A pápa uralkodása kezdete óta most már hetedszer részesít azon tisztességben, hogy külön kihallgatáson fogad, ma este hatkor. Szokásos és már öregedő zarándok létemre, ma egyedül a Szent Atyáért jöttem ide. Szinte tetzelgek abban a gondolatban, hogy itt Rómában minden egyébről megfeledekzem, történelme századairól, szépsége remekműveiről, műzeumi és romjairól bazilikái- és palotáiról, kertjeiről, zsemhatára, és pusztaságáról. Semmi mást nem akarok látni, se hallani, mint legmagasztosabb lakóját és legszentebb hangját. A Szentatyá kegyeskedett ma vasárnap estére hívni meg hat órára, az Ave Maria után, hogy amint nekem mondták hosszabb ideig is szabadban társaloghasson velem.

Az este gyönyörű. Soha ily későn nem léptem át a »bronz-kapu« küszöbét. Szürke kö-

penyeikbe burkolózva szivaroznak és kártyáznak a svájci testőrök egy szénszerpenyő körül. Megérkezem a Damasus udvarba. A Szent Péter-templom órája lassan, nehézkösen üti el az órát. Távoli harangszó felel rá. Megindulok a nagy márványlépcsőn felfelé. Megérkezem a Kelemen terembe, hol néhány elszunnyadt svájci főriád, s felállva köszönti az esti vendéget. A következő helyiség előszoba, hol a pápa szolgálói tartózkodnak, karmazsin bársonyba öltözve. Bevezetnek az első szalonba. Két fiatal monsignore ir itt villamos lámpa fénye mellett. Az egyik praelátus fogad, s keskeny folyosón át a kis trónterembe kalauzol. Azután visszavonul. A Szentatyá félórán belül fogad.

E megszokott környezetben ismét megszál a jól ismert érzés, melyet e magasztos várakozás elé szokott idézni. Az éj csöndje és titokzatossága csak fokozza azt. A percek mulnak. Mennyi gondolatot, emléket hoznak magukkal! A pápa először, néhány nappal megválasztása után ott fenn az apostoli palota felső emeletén fogadott, azon szerény lakosztályban, melyet nemrég hagyott el Rampolla kardinális. Mindjárt megnyerte lelkemet, szívemet. Annyi kegyességet mutatott, annyi méltósággal, valami felsőbbet és rokonit egyszerre. Ugyanitt fogadott már többször s beszélt ve-

lem, annyi ékesszólással! Egy nap, azon consistorium után, melyben a congregatiokat száműző törvény ellen tiltakozott, mondá:

»Lássá csak! Az önök országában réges-régi idő óta sok lélek sir! (delle anime che piangono!)« És nem tudom milyen Dante-hoz méltó szomorúság és könyörület volt e szavakban. Már este az ablakhoz vezetett, honnan a római naplementet mutatta. »Nézze, honnan kell nekem nézni a világot!« Mihelyt az ember érintkezik X. Piussal egy szent, hálás főpap, jól értesült gyakorlati egyszóval velencei politikus benyomását kelti. Emberekről, dolgokról kevés illúziót csinál magának, de jámborságát se mulja felül semmi, legfeljebb okossága és erélye. Mondják ez többeknek véleménye és tévedése egyszerre, hogy a Szentatyá szomorú. Ilyennek tűnhetik föl azok előtt kik csak nagy nyilvánosságban láthatják. Nem szereti a feltűnést és pompát. Még a legnagyobb ünnepélyeségek alkalmával se engedi meg, hogy éljenek. Egy főpapi funkció alkalmával midőn a »sedia gestatoria« bevonult a Szent Péterbe, s a tömeg elkezdett éljenezni, visszatetszéssel mormogá: »Az ur házában nem kell éljenezni a szolgát.« A kappá nehez vállainak és a tiara fejének. Lehet, hogy kezdetben még hivatása is ránehezedett az alázatosak között is legalá-

* Ce que S. S. Tie X, pense de la séparation. Lectures pour tous, Mars, 1906.

Megbízható bevásárlási forrás: **Vasutasok szállító Tavasz** újdonságok angol szövetekben, **blous** és **kostümi** kelmékben, **blous selymekben** megérkeztek s rendkívüli olcsó árakban kaphatók. **Vászon** és **fehértelűnk** jóságáról t. vevőink már meggyőződtek, azokban a választék megkészsereződött.

Áraink szolid olcsóságáról kérünk meggyőződést szerezni.

Telefon az egész megyére: 615.

Kenyeres és Engländer

divatáruháza

1268. Szent László-tér 1. Kossuth-utca mellett.

azonban, a helyett, hogy respektálná a püspök felterjesztését s az összes aktákat véleményadás végett leküldi az illető vármegye főispánjához. Ez ismét a járási főszolgabírótól kér véleményt, kiknek aztán a körjegyzők adnak felvilágosítást afelől, hogy melyik gör. kath. pap megbízható és melyik nem.

A jegyző tehát informálja a főszolgabíró, a főszolgabíró a főispánt, a miniszter aztán a főispántól nyert információk alapján utalja ki az államsegélyt. Így ha tehát a gör. kath. pap a képviselőtestületi gyűlések alkalmával nem akceptálja és nem támogatja a jegyző indítványait, lett légyenek azok bármily terhesek és szükségtelenek a községre nézve, ha a gör. kath. pap orsz. képviselő választása alkalmával nem támogatja a kormány jelöltjét, ha a községi tisztviselők választása alkalmával nem szavaz a jegyző kegyeltjére . . . hát akkor — nos akkor?

Hát akkor megfog történni az, ami megtörtént a szamosújvári gör. kath. egyházmegyében a múlt évben, hol az akkori kultuszminiszter nem respektálván a szamosújvári gör. kath. püspöknek felterjesztését, az államsegélyt az ottani papoknak a jegyzők által adott információk alapján oly különös és a püspöki információktól eltérő módon utalta ki, miszerint Szabó püspök a kiutalt államsegélyt nem fogadta el és azt visszaküldte rendelkezési helyére.

Így történik nálunk gör. kath. papoknál az államsegély kiutalása. Ily áldozatokat kell nekünk hozni azon keserves alamizsnáért, amelyet nekünk a kormány

juttat. Legszentebb polgári jogunkat, politikai függetlenségünket kell feláldozni, ha csak nem akarunk nyomorultan, éhen elveszni, családunkkal egyetemben.

Olyan időket élünk, hogy előreláthatólag még nagyobb áldozatokat fog követelni mindnyájunktól a hazafias kötelesség teljesítése. Ráakartunk azért mutatni ezen abnormis állapotokra, hogy ez által felhívjuk az illetékes köröket a figyelmét ezek megszüntetésére. Ha már a kongrua rendezése ez időszert elmaradt, ha már arra vagyunk utalva, hogy a kormánytól fogadjunk el államsegélyt, ám történjen az igazságosan és tekintet nélkül arra, hogy valakinek milyen a politikai meggyőződése. (Kl.)

Politika egy lelkészválasztáson.

Fejérvári miniszterelnököt nagy kudarc érte a főváros gör. kel. szerb polgárok körében. A pesti szerb egyházközösségben megüresedett plébánosi állást április elsején töltötték be. Hitközségi tagok jelölték *Bikár Radivojt*, zombori lelkészt, kinek hazafias érzelme ismeretes. A kormány ezért kiadta, hogy ellenjelöltre kell gondoskodni. Akadt is *Beleszljus* Illés temesvári lelkész személyében, ki ugy Fejérvárynak mint *Khuennek* nagy szolgálatokat tett. Fejérváryék szívesen vették az ajánlközt, mindent elkövettek érdekében. Egyfelől állami tisztviselőket megdolgozásával akarták ezt elérni, majd *Popovic* P. István a Tökölyanum igazgatója vetette latba minden befolyását. De a polgárság nem engedett. Ekkor harmadik jelöltet állítottak fel dr. *Trebajevics* személyében. Azonban ezzel sem érték cél, mert a választásnál *Bikár Radivoj* 24, *Beleszlju* 2 és *Trebajevics* 3 szavazatot kapott. Így mégis a hazafias zom-

zatosabb lelkére. Néhány órával megválasztása után, egy kedves tanítványát karjai közé szorítva, könnyek között így szólott: »*Szegény gyermekem, látod, milyen magaslatra tésítotlak!*» Azonban magános körben, négy szem között, ha szabad azt mondanom, bizalmas együttlében sohase láttam a pápát mélabusnak, annál kevésbé lesujtottnak, hanem derült, nyájas és mosolygónak. Vajjon e zivataros napokban, melyeket most élünk, így fogom e viszonylatni?

Csengetyü-szót hallok. Egy prelátus jelenik meg újra, s int nekem. Atmegyünk még vagy két-három szalonon. Az utolsó ajtó megnyílik s vizortlátom a: *mosolygást*. A küszöb-től néhány lépésnyire, írósztala előtt áll a *Szentatya*, s karjait felém tárja. Alig hajtok térdet, fölemel, s karosszékebe ültet maga mellé:

»*Caro, caro!* (kedves barátom) örömet látom viszont.« Azután, még mielőtt szó hatnék: »Nohát itt az idő, midőn ami Urunk Jézus Krisztus saját kezével belényul a francziaországi dolgokkal« (*le proprie mani*). E két szó-lam hatása alatt, melyek közül az első bizalmas, a másik komoly és mintegy sugalmazott viszontlátom, arczában hangján X. Pius kettős jellemvonását, a jó pásztor egyszerűségét s a főpapok főpapjának méltóságát. Azután elbá-dros nek, hogy egy franczia szemle, a *Lectures pour tous* küldetésében jöttem, hogy kérdést intézzek hozzá a legutolsó események, de különösen a szétválasztási törvény felől, hogy kegyeskedjék valamit közölni velem gondolatai és szándékaiból.

»*Si curat si curat!* A *Lectures pour tous* ismerem, olvasom és becsülöm is. Miért is tiltanám meg, hogy közzétegye, amit mondok? Nem vagyunk mi a sötétség munkásai, nem dolgozunk mi éjjel . . . Azon kérdésemre nem lepte-e meg a törvény megszavazása: »Öt vagy hat hónappal ezelőtt még reméltük, hogy

nem szavazzák meg, hanem bizony keresztülment. És főleg a szenátusban milyen siralmas könnyűséggel!« Érdekes részlet: a Szentatya telefonon tudta meg a szétválasztás megszavazását. Hivatalos értesítést nem kapott fölöle. »Hogyha« ugymond még mindig mosolyogva »két fél szerződést kötött, szokás, hogy az a fél amely a szerződést felbontja, értesítse a másikat a felbontásról. Nohát nem tudok róla, hogy a concordatum eltörlését hivatalosan tudatták volna velünk. Kérdezhetnénk, minthogy most nincs követük nálunk, hogy kinek a révén is tehetnék ezt most!«

»Nem lenne szerénytelenség azt kérdez-nem szentegédőtől, milyen állást méltóztatik elfoglalni az új törvénnyel szemben? Francziaországban a katolikusok nagyrésze nyugtalan-kodik . . .«

»Sőt türelmetlenkednek! Kétkelkednek! Óh ti francziák, milyen hirtelenek, izgatottak, idegesek vagytok! . . . Várakozatok! Majd szö-
lok' én, ha elérkezettnek látom az időt. Most még nem jött el. A törvény család; tele van törrel, kelepcczével . . . Egyik másik már most látható . . . a többiek is kitérnek idővel. Egy-egy törvényt, tudhatja könnyű dolog huzogatni egyik oldalról, vagy a másiktól, (*si trae d'un lato o d'un altro*). Nézze csak, mivé lett a *Waldes Rousseau* törvény is alkalmazás közben. Ami a szétválasztás törvényét illeti, az még nem minden, hogy azt megalkották, alkalmazni kell azt és csak a végrehajtás szabálya, ha kész leszen, az fogja meghatározni a törvény alkalmazását. Akkor, de csak akkor fogunk megszólalni. Akkor lehet majd értékelni az ellenünk foglalt állást pontosan, s akkor majd mi is kinyilvánítjuk a magunkét. Mi már készen vagyunk.«

(Vége. köv.)

bori lelkész lett megválasztva; miután Fejérváry minden törekvése megtört a hazafias gör. kel. polgárok elhatározásának szilárdságán.

Keresztényszocializmus és párt-politika.

Lapunkban is többször volt már szó azokról az elhibázott törekvésekről, amelyek a keresztényszocialis mozgalmat nyomban párt-politikai keretbe szeretnék foglalni. Ismeretes ezzel kapcsolatosan az is, hogy a Budapesti Keresztény Munkásegylet kebeléből tul-tengő személyes ambícióval valamilyen politikai lobogót bontott egy mindenképen obskurus csoportcska, keresztényszocialis párt czimen. Abból az alkalomból, hogy ez a frakció *Kosuth Ferencznél* tisztelgett egyébként kifogástalan formák között, félreértések elkerülése végett és megkülönböztetésül *Gieswein Sándor* dr. kanonok, volt országgyűlési képviselő, mint a Keresztényszocialis Egyesületek Országos Szövetségének elnöke, leközi az A—ny tegnapi számában a keresztényszocialis szövetség tanácsának még az elmúlt év december-havában a kérdéssel szemben történt állásfoglalást, amelynek két legfontosabb idevágó passzusa így hangzik:

a) A Szövetségnek jelenlegi alapszabályai nem mondják ki, hogy az politikai természetű egyesület s ennél fogva, mint ilyen, a mostani szervezet mellett politikai pártszervezkedésre nem alkalmas, de különben is

b) Egyelőre nem mutatkozik semmiféle szüksége annak, hogy mint keresztényszocialis politikai párt országosan szervezkedjünk, miután a folyó évi október 15-én tartott kongresszus által elfogadott keresztényszocialis programot különféle országgyűlési pártok tagjai elfogadhatják, sőt tényleg helyesnek találták, magukévá tették és kijelentették, hogy a bent foglaltak érdekében szavukat fölemelik és e program pontjait tekintélyük egész súlyával érvényre juttatni iparkodnak. Ez a program, mely a közjogi kérdéseket kikapcsolja, épp ezen természeténél fogva a legalkalmasabb arra, hogy szocialis kérdések elintézésére egy keresztényszocialis koalíciót létesítsen.

Szolgáljon ez válaszul azoknak is, akik nálunk a jelzett irányban többször tettek már kérdést és nyujtsón főként tájékozást azon derék harcos testvéreinknek, akik messze tőlünk hiveik, népük körében a keresztényszocialis zászlót bontogatják, lobogtatják.

A politikai válság.

A bizonytalanság órái megvannak szám-lálva. Lesznek-e választások, vagy nem, mert ez a kérdés. Fejérváry és *Kristóty* tegnap Bécsben voltak s nem lehetetlen, hogy már a tegnap meghozta a döntő lépést. Lehet azonban, hogy csak a ma hozza meg. Akár így van, akár úgy, bizonyos, hogy ma a király döntő állásfoglalása ismeretes lesz.

A nemzet el van rá készülve, hogy ez a királyi döntés nem lesz kedvező. Azok lelkén szárad, akik az uralkodót most már ebbe a végzetes lépésbe is bele vitték. Dehát így van az. A lejtőnek nemcsak a fizikában vannak meg a maga törvényei, hanem a politikában is. És ezeken a törvényeken semmitéle szükség-rendelettel nem teheti tul magát senki fia . . .

Részletes tudósításunk a helyzetről a következő:

Megint audiencia.

A M. T. I. jelenti tegnapi kelettel: *Fetérváry* és *Kristóffy* d. u. 1 órakor

megérkeztek Bécsbe. A magyar minisztérium palotájában szálltak meg. Megérkezésük után tanácskozást tartottak. Délután 2 órakor a király kihallgatáson fogadta őket.

A felhivatalos Bud. Tud. ugyanerre nézve a következőket jelenti: 6 Felső délután 2 órakor együttes kihallgatáson fogadta Fejérváryt és Kristóffy. A kihallgatás 1 óra hosszat tartott.

Délután fél 4 órakor a Hofburgban a király elnöklete alatt tanácskozás volt, amelyen részt vettek Goluchowski, Pitreich, Burián és Fejérváry.

A tanácskozást délután 5 órakor bejezték. A magyar miniszterek az esti ekspresszrel hazautaztak Budapestre.

Mi történt audiencián?

Olyan kérdés, amelyet most minden politikus föltesz magában. Felelni azonban persze nem tud rá senki. Lega'ább hitelesen nem. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a tegnapi nap elkészítette, a ma azonban meghozza a végleges döntést. A döntés lényege a választások elhalasztása bizonyos időre, továbbá az alkotmánynak a legmesszebbmenő fölfüggesztése, szinte megsemmisítése.

Nem lehetetlen, hogy a király már alá írta a manifesztumot s Fejérváry talán már magával is hozta. Hogy Kristóffy megkapta a fölmentést, bizonyos. Fejérváry azonban aligha kapja meg ezt a fölmentést. Bárhogy is kombináljuk a dolgot, Fejérváry nélkül a bécsi abszolutizmus nem tehet semmit.

Kristóffy menesztették.

Mint a Fremdenblatt írja, Kristóffy lemondásának valódi oka az, hogy a király nem rendeli el a választásokat. Kristóffy egy új parlamenttől várta reformjai diadalát. Miután az uralkodó nem osztotta a belügyi ügyvivő álláspontját, a belügyöknök le kellett vonnia a konzekvenciát.

Kristóffy tehát nemcsak lemondott, hanem meg is bukott. Tervbe vett agitatori útja az általános választói jog mellett szintén jelentékeny haladékot szenved mostan.

A Széll-kombináció.

A Fremdenblatt jelenti, hogy Széll Andrásy bírta rá, hogy álljon elő oly programmal, amely a megoldás és kibontakozás alapvetője lehessen. Széllnek azonban Bécsben csakhamar meg kellett róla győződnie, hogy programja nem vihető keresztül az udvarnál.

A N. Fr. Pr. a Széll-kibontakozásról azt írja, hogy Széll kibontakozási terve alkalmas ugyan a helyzet megvitására, Ausztria szempontjából is, mindazáltal a kibontakozási tervnek most semmiféle praktikus eredménye nem lehet. Széll engedményeket követel a koalíciótól, amelyeket ez nem adhat meg. Másrészt Széll a magyar alkotmány sarkalatos jogait meg akarja védeni, míg az abszolutizmus hallani sem akar ilyesmiről.

Krosmarik lemondott?

Gyuláról táviratozza tudósítónk tegnapi kelettel: *Krosmarik* János békésmegyei főispán elterjedt hírek szerint lemondott. A lemondás oka legnagyobb valószínűség szerint a választások törvénytelen elhalasztásában keresendő. A hír vármegyeszerte érthető szenzációt kelt és sokféle kommentálásra ad alkalmat.

Bernáth államtitkár lemond.

Bernáth igazságügyi államtitkár a legközelebbi jövőben lemond s elhagyja állását, mert a nyers abszolutizmust nem kívánja szolgálni.

A koalíció válasza.

A koalíció válaszát addig nem adja ki, míg a királyi manifesztum meg nem jelenik. Ezzel fog majd a válasz érdeme szerint foglalkozni.

Politikusok Kossuthnál.

Kossuth-ot ma reggel meglátogatták: *Fusth* Gyula, *Tóth* János, *Teleki* Arvéd gróf és *Barabás* Béla volt képviselők.

Nemzeti ellenállás.

Csapó alispán kiadta rendeletben a kiadóhivatali főnököknek, hogy a legnagyobb cenzurát gyakorolják az újságíróknak adott értesítésekkel. Kik ezt nem cselekszik, *Csapó* pénzbüntetéssel sújtja.

A kinevezésekkel teljesen elhallgattak. Ennek egy oka van, t. i. a megüresedett hivatalok mikénti betöltésének nyilvánosságra jutása nagyon kompromitáló volna Rudnayékra nézve.

Királyi biztos Szabolcsban.

Ma érkezett le a belügyminiszter leirata, amelyben értesíti a vármegyét, hogy *Nagy* László Szatmármegye főispánja Szabolcsvármegye királyi biztosává neveztetett ki.

Szulyovszky Somogyban.

Ma fél 12 órakor vonult be *Szulyovszky* kirendelt királyi biztos. Az állomástól a megyeházaig katonaság állott sorfalat. Két rozoga kocsin vonult a kísérettel. Senki nem törődött a királyi biztossal, a város kissé élénk, mert heti vásár van. Lakásán szuronyos csendőrök állak sorfalat földszinttől egész az első emeletig.

NAPROL-NAPRA.

Kevesen vagyunk.

Nem ismerem a peczeszöllősieket. Bizonyára van sok jó tulajdonságuk s valószínű rossz is van elég. Erről én nem szólhatok. Egyet azonban megállapíthat mindenki, aki gyakorlott szemmel nézi a kis falucska ismeretes orvosválasztását. Azt, hogy ebben a faluban, ebben a népben van határozottság, karakter. Még pedig, bármennyire csavarja is az amugy sem egyenes orrát bizonyos köröknek — határozott keresztény karakter. Férfias színvállás, következetes állásfoglalás, a mely nem bujkál, amikor kenyértörésre kerül a sor.

Vajha a katolikus társadalom is határozott tudna lenni már. Hanem hát kevesen vagyunk. Nagyon kicsi a számunk, akik szilárdak, mint a szikla, akiket komoly elhatározásukban, elveik gyakorlati érvényesítésében meg nem ingathat senki. Sem fenyegetés, sem ígéret. Sem fény, sem protekció. Sem más egyéb emberi tekintetek.

Mindenütt támadnak bennünket. Végig az egész vonalon. És nekünk mindenütt erős várként kell ellenállnunk. Nemzeti ellenállásra van szükségünk a politikában, ahol az abszolutizmus valószínű áprilist járat a nemzettel. És bármilyen sokan vagyunk itt, akik bátor lélekkel dacolunk az önkény ellen, többségünk mellett is

kevesen vagyunk. Kevesen azért, mert aránylag nagyon sokan vannak, akik eszközei lettek a végrehajtó hatalmi abszolutizmusnak. Kár hogy magyar emberek. Az igaz, hogy csak nevükben. Szívükben legkevésbé sem azok.

Társadalmi ellenállásra van szükségünk a modern pogányság támadása ellen. A szabadkőművesség ma már a legdurvább erőszakkal dolgozik.

Az iskolákat mindenáron a maga képére és hasonlatosságára akarja átgyurni. A tudományos világban rettenetesen arogáns és követelőző. Mindenütt háttérbe igyekszik szorítani a becsületes keresztény törekvéseket, a megadás nyomán kelő valódi tudományt. És megint kevesen vagyunk, akik a katolikus, a hitvallásos jellegű iskolák mellett állást mérünk, akarunk, tudunk foglalni, vagy akik tudományos kérdésekkel foglalkozva fölérjük a keresztény tudósok munkájának alaposságát s vele szemben a tudomány czégére alatt üzött vásári munkát a maga értéktelenségére redukáljuk.

Kevesen vagyunk a politikában, amikor keresztény érzelmű képviselőt kell választanunk. Kevesen a gazdasági életben, amely most a közjogi viták idején oly kegyetlenül elhanyagolt állapotban, nyomoruságosan tengődik. Kevesen vagyunk az irodalom és sajtó támogatásában. Egy szóval kevesen vagyunk, akik keresztények vagyunk, akik igazán magyarok vagyunk ebben az országban.

Pedig a dolog sok. A teendő rengeteg. Sok az aratás, az aratók meg huzódoznak, nem dolgoznak — *sztájkolnak*. Nem jól van így. Nem maradhat így. De ne is maradjon így.

Az egyházmegye most nagy ünnepe hatása alatt áll. Adja Isten, hogy a lezajlott ünnepség fényéből, ragyogásából, melegségéből az egyházmegye katolikus közéletébe, társadalmába minél több sugár hulljon. Világosító, lángalobbantó, átalakító. Kevesen vagyunk. Legyünk többen. Legyünk sokan. Tartsunk össze mind, akik keresztények vagyunk és magyarok. Akkor fehérvasárnapja lelkünknek a pöspökszentelő feketevasárnap, (h.)

Előfizetési felhívás.

Mainz lánglelkű főpásztor, *Ketteler* azt mondotta egy alkalommal, hogy: *aki nem támogatja a katolikus sajtót, az nem is jó katolikus*. De aki önzetlenül támogatja és terjeszti, az *valódi apostol*. Ezt a nagy igazságot, ezt a szókimondó, bátor jeligét írjuk soraink élére az új évnegyed küszöbén.

Kik vagyunk, mit akarunk, nem kell bővebben magyaráznunk. Azok vagyunk ma is, akik tizenegyszendőn keresztül voltunk és azt akarjuk ezután is, amit eddig akartunk. Nekünk a sajtó nem üzlet, hanem élethivatás. És ezt a fenkölt missziót lelkünk egész idealizmusával, legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen iparkodunk betölteni.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Ezért a szent eszméért vivjük meg kemény küzdelmünket nap, nap után az író toll fegyverével. És, hogy jó harcot harcoljunk, bizonyosága az a *temérdek támadás*, amelyben a rombolás s a gyűlölet sátni szelleme részesíti munkánkat. De bennünket nem lehet eltántorítani. Egy hang sugja nekünk, most vagyunk a legjobb uton, amikor szinte életünkre tör az

ármány. És ez a hang, amelyet mindennél többre becsülünk a világon — a lelkiismeretünké.

Istennel, a hazáért küzdünk hiven továbbra is és ebben az elszánt harcban joggal számítunk a katolikus társadalom szellemi és anyagi támogatására. Ne feledjük a nagy püspök szavát.

Nem jó katolikus családok azok, kik a nyiltan, vagy sorok között vallásgyalázó lapokat virágoztatják föl azon a pénzen, amely teljes joggal a katolikus sajtót illeti!

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek valamint, az esetleges hátralékoknak, ahol fölmerültek, beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 *

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 *

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 *

A TISZÁNTÚL
szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 5. Közigazgatási ülés a városházán.

Április 5. Kath. Liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 12. Megyei közigazgatási bizottság ülés.

Május 5. Kath. Liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Körlevél az új segédpüspökről.

Dr. Szemrecsányi Pál megyés püspökünk Ő Excellentiája Fetszer Antal segédpüspök felszentelése alkalmából San-Remoból f. hó 2-án a következő körlevelet intézte egyházmegyéjéhez:

Isten végzése immár huzamosabban tartó betegséggel látogatott meg, mely a nagyobb testi erőt követelő, fáradságosabb püspöki ténykedéseket végezni nem engedi. Miért is, hogy szeretett egyházmegyémmel emiatt főleg a bérálás szentségének kiszolgáltatása körül hátrányt ne szenvedjen, Apostoli Királyunk Ő Felségének legmagasabb jóváhagyásával Szentseges Atyánktól, X. Pius pápától, Székeskáptalanom kebeléből segédpüspököt kértem, és pedig Fetszer Antal helyettes püspöki helynök, cz. apát, oldalkanonok úr személyében, kit Ő Szentsege a hitlenek által elfoglalva tartott palaeopolis-i egyházmegye címére apostoli Breve utján püspökké praeconisálván, nagyváradi kanonoki javadalmának megtartásával segédpüspökömmé legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott, hogy helyettem megbízásomból és beleegyezésem szerint székhelyemen és egyházmegyémben a főpapi teendőket végezze, — kit is a folyó hó 1-én, Böjt V. vasárnapján, püspöki székhelyemen, székesegy házamban nagyméltóságú és ftdő

Dr. Belopotoczky Kálmán v. b. t. tanácsos, tábori apostoli helynök, trikalai főlsh. püspök, nagyváradi kanonok úr, mélt. és ftdő Dr. Radu Demeter nagyváradi gör. szert. megyés püspök úr és testvéröcsém mélt. és ftdő Szemrecsányi Lajos magy. főlsh. püspök, egri kanonok úr segédlete mellett püspökké szentelt.

Midőn erről Krisztusban kedvelt Testvéreimet, Fiaimat és Hiveimet értesítem, az új főlsh. püspök urat, ki az egyházmegyei kormányzat körül eddig is maradandó érdemeket szerzett, kegyeletes érzelmeikbe ajánlom s mindnyájukat főpásztori szívem szeretetével felhívom, hogy buzgó imádságban kérjék velem együtt az új püspök úr működésére Isten szent áldását.

* A polgármester a fővárosban.

Rimler Károly polgármester tegnap délelőtt Budapestre utazott, hogy a miniszteriumban levő városi ügyeket s ezek között a városi tisztviselők drágasági pótlékának jóváhagyását megsürgesse. A polgármester ma már visszakerkezik Nagyváradra.

* **Kath. Szabad Liceum.** Rendkívül érdekes és vonzó műsora lesz holnap a Katolikus Kör estélyének. A rendezőség a szokott buzgalommal igyekezett a programot minél változatosabbá és minél értékesebbé tenni. Az ünnepély központja lesz dr. Bundala Mihály kanonok előadása »A két ellenfél«. Ezt a magvas, mélyen szántó előadást szebbnél-szebb zenei és zeneszámok vezetik be és kísérik. Mutschenbacher Gyula képezdei tanár harmoniumjátékát Kúrti István kíséri kisbőgőn. Kun-szentmiklósi Nagy Ilma Liszt Ferencz H-moll rapszódiját játssza zongorán. Péterffy Elemér egy pompás költeményt szaval. Lámper Géza: »Négy kis ezüst sarkantyú« cz. versét. A böjti előadás iránt városszerte nagy az érdeklődés. Az előadás 6 órakor kezdődik.

* **Az egyházmegyéből.** Truzsa Lajos szilágysomlyói esperes-plebános nyugalomba vonult. A megyéspüspök főpásztori elismerését nyilvánította az egyházmegye ezen kiválóan érdemes papjának. Csaponyi Ignác m. esperes, zilahi plebános a szilágysomlyói kerület esperese, Körössy Endre pedig helyettes lelkész lett ugyancsak Szilágysomlyón.

* **Parkok az utczákon.** A Fő-utca rendezése által a Bémer-téren egy kis parkot létesítenek, amelynek tervrajzát tegnap már benyújtotta a főmérnök. Az ékalaku park három mezőre osztva van felvéve. Sal Ferencz-utca elején az u. n. Fájdalmas szobor helyett beljebb, a park végéhez díszes új szobrot állítanak, melyet Tóth István szobrász készít. A szobor mostani helyére a főmérnök egy csinos kis parkot tervezett. Mindkét kis park költsége a Fő-utca rendezésére felvett összegből telik ki.

* **A jövő évi választók összeírása.** A jövő évi választók összeírása céljából a polgármester felhívta a hivatalokat, hogy a tisztviselők névsorát terjesszék be. A hivatalfőnökök nagyrészt azonban figyelmen kívül hagyták a felhívást, ami által könnyen kimaradhatnak egyesek a választók névjegyzékéből. A város polgármesteri hivatala újból felhívja az illető hivatalfőnököket, hogy a vezetésük alatt lévő szavazati joggal bíró tisztviselők (tanárok, tanítók, hivatalnokok, lelkészek) névsorát, családi és melléknév, állás, életkor, lakás, városrész, utca és házszám és fizetés pontos ki-

tüntetése mellett a polgármesterhez (vársii székház I. emelet 4. sz.) legkésőbb április 5-g beküldeni sziveskedjenek.

* **Ujabb tűz- és bacillus-telep a városban.** Alig pár héttel ezelőtt akadályozta meg a hatóság, hogy Kolozsvári-utca elején egy fiatelepet létesítsenek. Most pedig a Nagypiaczon akarnak egy ronggyűjtő és osztályozó telepet berendezni. Az ily telepek nem csak tűzrendészeti okból, de közegészségügyi tekintetből is közveszélyesek s csak izolált, a város közforgalmától távolabb eső helyen engedélyezhetők. A telep engedélyezési eljárás, illetve helyszíni szemle ma lesz. Azt hisszük, hogy a hatóság nem fogja a telepet engedélyezni. A mostaniakat is ki kellene telepíteni a Baross-utczáról csak lehetne.

* **Az ügyészségi épület.** A nagyváradi ügyészségi épület most is olyan, mintha legalább is a törökök korából maradt volna unikumnak. Az ügyészségi iktató, kiadó hol a legtöbb ember fordul meg napjában, a második emeleten van. Ez még nem volna kellemetlen, hanem az, hogy milyen kálvária oda feljutni. Azok a kopott falépcsők valóságos mamosok, melyektől minden ügyvédbojtárnak borsózik a háta. Az igaz, hogy elég körültekintéssel az első emeleti folyosón lócza van, de az ember nem ér rá ott kipihenni magát, hanem sanda szemeket vágyva kénytelen tovább czammogni, míg fel nem ér arra a második emeletre, mely sokkal messzebb van a kezdetétől a végéig, mint a végétől a kezdetéig... Üdvös volna, ha egy kissé hozzáférhetőbbé tennék az ügyészség — második emeletét és lejjebb szállítanák azokat az oly gyakran felkeresett hivatalokat.

* **Ezüstlakodalom.** Bálint János helybeli szabómester tegnap tartotta házasságának 25. éves jubileumát. Ezen ünnepélyes alkalommal igen sokan üdvözölték őt rokonai és ismerősei köréből, kiket a vendégszerető ünnepeltek igazi magyar vendégszeretettel fogadtak asztalukhoz, ahol a késő éjjeli órákig voltak együtt.

* **Az Emke kibővítése.** A Bémer-tér környéke ismét szépül legközelebb. Sztarill Ferencz építész Szalárdi-utczában megvásárolta az Emke épület mellett levő telket s két emeletes palotává építi ki, akként, hogy teljesen olyan homlokzattal képzik ki, mint az Emke van. Az új épület különben kibővítése lesz a mostaninak, mivel az új helyiségek az Emke kávéházhoz fognak tartozni. Tegnap nyújtotta be Sztarill Ferencz az építési engedélyt.

* **A Füchsl féle ügyből bűnügyi följelentés.** A rendőrségi sajtóiroda közli a következőket: A Nagyváradi Napló tegnapi számában Nógrádi Gyula letartóztatása című közleményben Eleméry Ferencz alkapitány, a bűnügyi osztály vezetője minden jogos indokok nélkül lett megtámadva. Erre nézve a főkapitány kijelentette, hogy nevezett alkapitány eljárása teljesen korrekt és törvényes volt, ezért a felelősséget is elvállalja. Annál is inkább teheti ezt, mert a nyomozat minden stádiumában a nyomozatot irányító vádhatóság hozzájárulásával történt minden intézkedés. Eleméry Ferencz alkapitány pedig a maga részéről kijelentette, hogy a nevezett lapban történt meghurcoltatása miatt a cikk szerzője ellen rágalmozás miatt bűnügyi följelentést tesz.

* **A hegyi munkások sztrájkja.** Emlegettük, hogy a nagyváradi napszámok piaczon a szőlőmunkásokat felbujtották s azok lépre mentek, béremelésekkel léptek fel. A már munkában álló napszámokat is munkabeszüntetésre kényszerítették. Négy bujtogatót a rendőrség letartóztatott. Tegnap a sztrájkoló munkások között bujtogató felhívásokat osztogattak. Ha a sztrájk tovább tart, a munkanélküli idegen napszámokat kiutasítja a rendőrség a városból.

* **A nagyváradai szállodások, vendéglősök, kávéosok és korcsmárosok ipartársulata** 1906. évi április hó 5 én délután 3 órakor havi választmányi ülést tart a következő tárgyszorozattal:

1. A békebiróság megalakítása iránti előterjesztés.
2. A szakiskola felállításának kérdése és szabályzata.
3. A múlt ülés határozatának végrehajtása iránti kijelentések.
4. Tervezet a fogyasztási szövetkezetek alakításáról.

Cseglédy Sándor elnök, Klein Lajos alelnök, Maresch Károly pénzt, Sarkadi Lajos titk.

* **Koszorúmegváltás.** Néhaj Istvánffy József volt községi tanító elhalálása alkalmából a tanító internátus céljaira a tanítótestület tagjaitól összejött 41 korona. Mártonffy Zoltán, Jakabovits Ilona, Kazinczy Mariska, Páll Ilona, Korda Rózsika, Schmidt Lujza, Buzáth Mariska, Kertész Albert, Eisele Sándor, Aberle Harmina, Bérczy Jánosné, Réz Mihályné, Békésy Jánosné, Farkas Etelka Csordacsics Ferenczné, Makay Katalin, Jablonszky E. Özv. Várszeghy Lajosné, 2—2 koronát. Mikusay Margit, Bródy Fanny, Bérczy Mariska, Bérczy Erzsike, Szabó Ilona 1—1 koronát. Tisztnellett: Mártonffy Zoltán igazgató.

* **Csendőrség a nagybányai községek bányában.** A nagybányai Rosenfeld Községbánya Társulat kérelmet nyújtott be az élesdi főszolgabíróhoz, hogy a bánya, valamint az ottani vagyon és személyi biztonság megvédésére a nagybányai csendőrségi létszám emeltesse, esetleg a nagybányai községekben csendőrségi különítmény létesítessék. E kérelmet indokolják azzal, hogy a munkások száma mintegy 500-ra emelkedett. E magas szám természetesen általában változásoknak van kitéve. A munkások távozása és telvétele rendszeresen zavarokkal jár, mely esetleg komolyabb következményeket vonhat maga után. Ezek elkerülését végett kéri a csendőrségi különítmény létesítését. A főszolgabíró tegnap terjesztette be a kérelmet az alispánhoz. A betérjesztés a csendőrségi különítmény létesítését véleményezi és annak fellállítását szükségesnek is tartja. A bánya ugyanis Nagybányától 5 kilométernyire van és ha a bányákban lézadás ütne ki, a csendőrség beavatkozása esetleg már késő volna. A csendőrségi különítmény részére pedig a bányatulajdonos cég lakást és a fűtéshez szükséges szén is adja. A főszolgabíró a kérelem teljesítését annyival inkább véleményezi, mért már eddig is fordultak elő oly esetek a bányában, melyek a karhatalom igénybevételét kívánták. A mai viszonyok pedig olyanok, melyek mindén perczen meghozhatják a munkások lázadását. Addig is, míg a minisztertől e kérelem esetleges teljesítése megérkezik, kéri a főszolgabíró, hogy a nagybányai csendőrség létszáma felemeltesse, mivel a községekben járlatot állandóan 3 ember teljesíti az eddigi 2 ember helyett.

x Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy előre haladott idegy folytán a még mindig *dus választékban* meglevő *valódi angol és scot téli divat szöveit* mélyen leszállított árban *bocsátom áruba*. Kivánatra azon előnyt is nyujtom, hogy t. vevőimnek a bevásárolt anyagot *saját szabászati termében a legdivatosabb* fazonokban és remek kivitelben nagyon jutányosan feldolgoztatom. Már egy próbavásárlás útján is meggyőződhet bárki, mily figyelmesen és előnyösen lesz nálam kiszolgálva. Kiváló tisztelettel: *Teszler Simon*, posztó nagykereskedő Zöldfa-utca 33.

x Kellemes nézni, azt a nagy vevőkört mit állandóan lehet látni *Háass Manó* Zöldfa utcai üzletében, ezt méltán meg is érdemli mert sehol olyan olcsó árban nem lesz árulva, mint ottan.

IRODALOM.

A Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár április 1-én megjelent 7. számában a »Főlapon« egy nagyfontosságú közigazgatási kérdésre adott válaszzal kezdődik. A füzet »Könyvtári részében« Vilsinszky Károly m. kir. pénzügyi számellenőrnek, a szombathelyi közigazgatási tanfolyamon előadó »A községek könyvvitele« című nagyszabású monografiája kezdődik. Ezenkívül »A cseléd-törvény magyarázata«, írta dr. Kracsencsics Gyula szolgabíró, — kitűnő tanulmány foglaltatik a füzetben.

Számos pénzügyi, közigazgatási bírósági, belügyminiszteri elvi határozatok találhatók még ebben a számban. A »Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár« előfizetési ára egész évre 12 korona, félre 6 korona, negyedévre 3 kor., 1 óra 1 korona. Az előfizetési díjakat legcélszerűbb postai utalványon a szerkesztő és kiadó címére: dr. Dolencz József ügyvéd Budapest, VIII. József-körut 74. sz. alá beküldeni. — Mig a készlet tart, az 1905. évi első évfolyam teljes példányai is kaphatók. Kötve 20 korona, füzve 12 korona. Mutatványszámokat az érdeklődőknek szívesen küldenek.

EGYESÜLETEK.

Bőjti előadás. A Nagyváradai Katolikus Legényegyesület feketevasárnap tartotta utolsó nagybőjti előadását. Ezuttal *Knecht* János dr. nagyvárad-olaszi segédlelkész volt az előadó, aki *Az önfeláldozó szeretet* czimen a vallásos lélek bensőségétől áthatott, szépen kidolgozott előadással oktatta és gyönyörködtette hallgatóit. Az előadást énekszám előzte meg. Góza Ilona, Kudar Mariska, Ocskó Mariska és Tóth Margit régi egyházi éneket adtak elő kellemesen csengő hangon, sok igyekvéssel. Mellau István egyesületi igazgató visszapillantást vetett az elmúlt bőjti estekre s összegezte munkásságukat. Az egyesület szorgalmas látogatására buzdította a tagokat. A legközelebbi előadása az egyesületnek április 22-én lesz. Májusban a valóban szép és tanulságos program befejeződik.

Felozlatott társulat. A mezőkeresztesi főszolgabíró most terjesztette be a komádii III. temetkezési társulat feloztatására vonatkozó elszámolását. A tagok 15 százalékot kaptak, a fennmaradó 27 koronát a komádii szegényalap javára fordították.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Carmen.
Péntek: Carmen.
Szombat: Gül baba (Gerlaky Hermin bucsuja.)
Vasárnap: délután Csöppség, este Aranyvirág (Aradi, Székely, Bárdos bucsuja.)

Bognár János bucsuja. Lelkes óvációk készülnek a közönség körében a mai estére, mikor Bognár János, a régi, kedvelt színész tartja bucsufel lépését, amely egyszersmind színészpályájának 25 éves fordulóját is jelenti. Bognár János ez alkalommal az »Igmándi kis pap« egyik főszerepét játssza. Ünneplésében a közönség mellett résztvesznek Bognár János pályatársai is.

Szamosi Elza és Dalnoki Viktor Nagyváradon. Holnap csütörtökön és hol-

napután, pénteken becses művészi esemény-számba menő estélye lesz a Szigligeti színháznak. Most már bizonyos, hogy Szamosi Elza, a budapesti Operaház gyönyörű hangú, bájos művésznője és dr. Dalnoki Viktor, az Opera kiváló baritonistája lépnek föl szinpadunkon, még pedig a »Carmen« opera két főszerepében. Szamosi Elza urasszony Carment, dr. Dalnoki Viktor pedig a torreadort énekl. Az előadás városi jótekonycélra felemelt helyárok mellett, bérletszünetben tartatik meg. Az igazgatóság ez uton közli, hogy tekintettel az óriási érdeklődésre jegyek már ma délután 3 órától válthatók s a bérlek előjogai mind a két esetben az előadás napján déli 12 óráig tartatnak fenn, még pedig az A és B bérlek részére. A színház ilusztris vendégei holnap délben érkeznek meg Nagyváradra s résztvesznek a dalmű tőpróbján.

Z E N E.

Anthes György hangversenye. Az izr. nőgyelet ma este rendezi szokott hangversenyét a Fekete Sas nagytermében. A hangversenynek kiváló jelentőséget kölcsönöz Anthesnek, az opera első tenoristájának közreműködése. A hangverseny este 8-kor kezdődik.

Igazságszolgáltatás.

Kovács Gusztáv Nagyváradon. A híres debreczeni installáció Nagyváradon kapja epilógusát. Mint értesülünk, a nyomozati iratok tegnap érkeztek meg Nagyváradra a törvényszékre, amely ebben az ügyben itélni fog.

Egy tolvajbanda a törvényszék előtt. Érdekes és változatos társaság töltötte meg tegnap a törvényszék termét. Volt ott katona, hentes, vendéglős, suszterinas, meg a törvényszéki szolgálta tudja ki még. Négy vádlott felett kellett volna itélkeznie a törvényszéknek. Bizonyára emlékezni fog a közönség arra a téli bandára, melyet csak nehezen tudott februárban kézrekeríteni a hatóság.

Farkas Mihály vezérlete alatt Berger János Kohn Márton és Márton József különös előszeregettel látogattak meg minden lakást, hol nem igen válogattak a kezük ügyébe került tárgyak eltulajdonításában. Elvittek kulcsot és pénztárczát, mozsarat és órát, cipőt, zsebkést, télikabátot stb. stb. A vádlottak főnöke Farkas Mihály fiatal kora daczára a lehető legczinikusabban tagad, előadásával nem egyszer keltett a törvényszék és károsultak között nagy derültséget.

— Felolvasom Farkas Mihály fejlajját: Farkas Mihály 17 éves.
— En nem vagyok 17 éves.
— Hát hány éves?
— 15 multam, 16-ban járok.
— De nézze a plébánia-hivatal jelentése szerint maga 1888-ban született.
— Az kérem nem helyes. A rendőrségnél így van bejegyezve.
— Ne beszéljen! Hogy hívják az atyját?
— Farkas János.
— Hát az édes anyját?
— Farkas Jánosné.

A sahanz más vallomásai, melyek egymást czáfolják meg, annyira bonyolultá tették az ügyet, hogy a törvényszék kénytelen a legprimitívebb tanukat megidézni, miért is a tárgyalást egy napi fáradságos munka után kénytelen volt a törvényszék péntekre halasztani.

NYILTTÉR.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazok a jó barátok, kartársak, kartársnők és ismerősök, akik felejthetetlen férjem, illetve édes apám temetésén megjelentek vagy részvétírattal felkerestek és mély fájdalomukat részvétükkel enyhíteni törekedtek, fogadják ez uton hálás köszönetünket.

Nagyvárad, 1906. április 2.

Özv. Istvánffy Józsefné,
dr. Istvánffy István.

TÁVIRATOK.

Az adók befizetése.

Eszék, ápril. 3. Graf polgármester felhívást intézett a polgársághoz a hátralékos adók befizetése iránt. Annál is inkább fizessék be az adókat, így szól a felhívás, mert az ex-lex megszüntével semmiféle tekintetekre sem számíthatnak és a hátralékokat teljes szigorral togják behajtani.

Agyongázolta a motoros.

Budapest, április 3. (Saját tud. táv.) Barcsból jelentik: Fischer N. ferisánczi kereskedő felesége, ki beteg nővérel két hétig időzött Szlavon-Verőczen, tegnap haza akart utazni Ferisánczra. Sietségében, hogy el ne késsen, bár látta a Baracs felől közeledő motorvonatot, keresztül akart szaladni a szlavon-verőczi vasuti állomás közelében levő átjáró-sorompónál, de a sinben megbollott és elesett. A gyorsan menő motort, daczára a rögtön adott ellengőznek, nem volt képes a mozdonyvezető megállítani és az a szerencsétlen, 22 éves fiatal asszonyt agyongázolta. Férjét sürgönyileg értesítették. A vizsgálatot megindították, hogy kit terhel a felelősség.

Halálra ítélték.

Koppenhága, ápril. 2. Haparandából jelentik, hogy Alberg levélhordót, aki a múlt hónap elején egy Haparandába menő postakocsit megtámadott és a postást és társát meggyilkolta, halálra ítélték.

Választások Oroszországban.

Budapest, április 3. (Saját tud. távirata.) Pétervárról jelentik: a választások teljes rendben folytak le. Megközelítő becslés szerint a városnak 148194 választójának több mint 60 százaléka vett részt a választáson. Dicséretre említenő a csekély számban megjelent rendőrség magatartása. Sem lovas, sem gyalogos őrzékek nem voltak láthatók. Az állomásokat sem tartotta katonaság megszállva. A választásnál különösen két alkotmányos párt küzdött egymással, az alkotmányos demokrata párt és az okt. 30-iki egyesülés, akik közül az első inkább bal, a második inkább jobbpárti.

Zavargás a pestis miatt.

Budapest, április 3. (Saját tud. táv.) Teheránból jelentik: Kukema perzsa orvos igaztása folytán előállott zavargások megszűntek. Az orosz konzulátusba és a vámházba menekült emberek menhelyüket elhagyták. Az izgatás azonban egyre tart és így újabb zavargásoktól tartanak. A kormány a pestis terjedésének megállítására erélyes intézkedéseket tesz.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

	Budapest, április 3.
Osztrák hitelrészvény	678.—
Magyar hitelrészvény	796.—
Leszámitoló bank	506.—
Rimamurányi	525.—
Osztrák-m. államvasuti részvény	670.—
Közuti vasut	594.—
Vároi villamos vasut	327.50

A gabonatőzsde határideje.

	Budapest, április 3.
Buza okt.	16.82
Rozs okt.-re	17.12
Tengeri április 1906	14.—
Zab ápr.-ra	13.64
Repce aug.-ra	—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értéktőzsde 1906 április 3-án	
Magyar aranyjárdék 4%	112.20
Magyar koronajárdék 4%	94.80
Magyar keleti vasuti államkötvény 4%	84.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	94.65
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	96.50

Magyar gyermek sorsjegy-kölesön	—	214.25
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy-kölesön	—	154.25
Osztrák járadék papirban	—	99.50
Osztrák járadék ezüstben	—	100.50
Osztrák korona járadék	—	117.75
Osztrák járadék aranyban	—	99.50
1860. oszt. államsorsjegyek	—	157.56
Osztrák-magyar bankrészvény	—	16.30
Magyar hitelbank részvény	—	794.—

SZERKESZTŐI PÓSTA.

T. munkatársainkat felkérjük, sziveskedjenek a husvétii számra szánt dolgozataikat mielőbb beküldeni.

A szerkesztőért felelős:
Dr. VUCSKICS GYULA.

Fábry Testvérek

üzlethelyiségében Fő-utca, Moskovits-palota.

Mélyen leszállított árak mellett jönnek eladásra kitűnő finom férfi és fiúingek, kalapok, cipők, harisnyák, különösen finom angol divat zsebkendők és harisnyák, rumburgi vásznak, chiffonok, szalagok, csipkék, valamint francia illatszerek, férfi divat nyakkendők mélyen leszállított árak, készpénz fizetés mellett.

Pesti Hazai Első Takarékpénztári sorsjegyeket napi árfolyamon

elad és azokra darabonként **125 K.** előleget jutányosan nyújt a **BIHARMEGYEI KERESKEDELMI, IPAR- és TERMÉNYHITELBANK**
Nagyvárad, Teleky-utca 3. szám. Telefon: 46. szám.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árban elad s ezen sorsjegyekre magas összegű

kölcsönöket nyújt

a legelőnyösebb feltételek mellett a

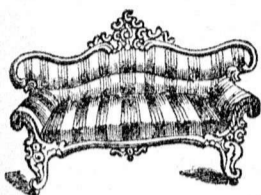
Polgári Takarékpénztár részvénytársaság
Nagyvárad, Kossuth-utca.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-,
szalon- és uri-
szoba berendezé-
sek, valamint az
egyebutordara-
bók a**Magyar Műbutorgyár**

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezé-
sek műipari vállalata. — Kívánatra tervek és
költségvetések.

Telefon 421 szám.

Hirdetés.

A »NAGYVÁRADI HITELBANK« részvény-
társaság. (Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

Elfogad betéteket.

Legalább 3 hóig elhelyezett összeg-
után 5%-os kamatot fizet.

Leszámitol váltókat.

Előleget ad: értékpapírokra, éksze-
rekre és terményekre.Jelzálog kölcsönt nyújt: házakra és
földbirtokra.

Az igazgatóság.

Pesti hazai első takarékpénztár sorsjegyeket

napi árfolyam mellett

eladunk.

Biharmegyei takarékpénztár

Kossuth-utca.

A pesti hazai első takarékpénztár

egyesület ujonnan kibocsátott nyeremény-
kötvényei fix ár mellett vásárolhatók aNagyvárad **Takarékpénztárban**
és arra darabonként 125 k.

kölcsönt nyújt.

 **A Korona- és Filler-bazárt teljesen áthelyezték
szembe, a városi Bazár-épületbe, az Amerikai-áruház mellé.**Hol tombola-játékok, bálí-legyezők, kotillonok, alarcok a legolcsóbban szerezhetők be, ugyszintén ajándék és dísz tárgyak, utazó-ládák és bőröndök, gyermek játé-
kok, gyermek-kocsik, reform-szekerek, mely egyszersmint tolokocsi is. Gumi különlegességek.Teljes
tisztelettel: **FRISS és TSA KORONA- és FILLÉR-BAZÁR.** Fő-utca,
városi Bazár-épület. Telephon 130.

HÁASZ MANÓ

 kézmű- és divatáruháza
NAGYVÁRAD, Zöldfa-utca elején. **ÉRTESÍTÉS.** Az összes tavaszi áruk megérkeztek, igazán
meglepő szép újdonságok minden cikkben. **Az árak a már ösmert olcsó szolid árak.**

1503

Ezelőtt 4 frt;
most 1 frt.

Ezelőtt 4 frt;
most 1 frt.

Az
amerikai
Gyémántkirály

értesíti Nagyvárad város és Biharvármegye m. t.
közönségét, hogy a még raktáron levő áruk, ugymint:
gyűrűk, brossok, fülbevalók, karkötők, kézelőgombok, zsuzsuk,
nyakkendőjük, valódi amerikai doublé férfi és nőiláncok stb. vissza-
utazás véget a következő mélyen leszállított áronlesznek elárusítva:

Ezelőtt 4, most 1 frt. - Ezelőtt 4, most 1 frt.

Áruink több kiállításon lettek kitüntetve, mert ritka az a szakember, aki a valódiaktól megtudja
különböztetni. — Legjobb, legalkalmasabb és legolcsóbb

husvétii ajándék-tárgyak

kaphatók az amerikai

Gyémántkirálynál

Fő-utcza

5.

Csak még

Csak még

rövid ideig!

rövid ideig!

Vidéki megrendelések pontosan, gyorsan és portómentesen eszközöltetnek.

Moskovits Farkas és Társa

„Első nagyváradii czipő és csizmagyár“

A székesfővárosi m. kir. államrendőrség szerződéses szállítói
370 munkás és alkalmazott. Fiók gyártelep Budapesten. Tanoncz internátus 24 benlakó, 18 bejáró tanoncz.

Készítünk kizárólag kézimunkával a legfinomabb s legtartósabb kivitelben

férfi, női,
és gyermek-

czipőket, csizmákat

francia angol és
amerikai szabás sze-
rint s ezeket:

eredeti gyári szabott áron

Nagyvárad, Kossuth-u. 5. számu saját házunkban
(volt rendőrségi épület) **kicsinybeni eladási**
üzletünkben árusítjuk.

Különlégs lábbelik. Katonatistek. Gazdászok. Vasuti és posta-
tisatek. Csendőrök és pénzügyőrök részére.

